

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
เรื่อง การขยายกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบของนายจ้างตามพระราชบัญญัติ
ประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

สำนักงานประกันสังคมได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ รง ๐๖๐๗/๑๙๒๔๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยกระทรวงแรงงาน มีความเห็นเกี่ยวกับการขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบตามบทบัญญัติมาตรา ๘๔ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ว่า การที่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมเห็นว่า มีสถานประกอบการได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติอันถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นเกิดแก่นายจ้าง จนไม่สามารถจะนำส่งเงินสมทบให้แก่สำนักงานประกันสังคมได้ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมจะประชาสัมพันธ์ โดยการออกประกาศสำนักงานประกันสังคมเพื่อแจ้งให้นายจ้างผู้ตกอยู่ในภาวะอันมีเหตุจำเป็น ดังกล่าวได้ทราบหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการตามที่กฎหมายบัญญัติเพื่อประโยชน์ของนายจ้าง ในการดำเนินการยื่นคำร้องต่อเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมในการขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลา และเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมอาจขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปได้ตามความจำเป็น แก่กรณี แต่ต้องไม่เกินกว่าหนึ่งเท่าของระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติ ประกันสังคมฯ ซึ่งเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏต่อเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมโดยคำร้องของนายจ้าง ที่ได้ยื่นแสดงเหตุแห่งความจำเป็นจนไม่สามารถนำส่งเงินสมทบให้แก่สำนักงานประกันสังคมได้ภายใน กำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติไว้ เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมอาจใช้ดุลยพินิจขยายหรือเลื่อน กำหนดเวลาให้นายจ้างนำส่งเงินสมทบออกไปได้ตามความจำเป็นแก่กรณี ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๘๔ ทวิ วรรคหนึ่ง และการที่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมได้ใช้ดุลยพินิจขยายหรือเลื่อน กำหนดเวลาออกไปยังคงถือว่านายจ้างมิได้นำส่งเงินสมทบภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ

จากข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายดังกล่าวข้างต้น สำนักงานประกันสังคมจึงขอหารือ ในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) นายจ้างมีหน้าที่นำส่งเงินสมทบให้แก่สำนักงานประกันสังคมภายในวันที่สิบห้า ของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักเงินสมทบตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีภัยพิบัติเกิดขึ้น เช่น ธรณีพิบัติ อุทกภัย ซึ่งเหตุการณ์อุทกภัยมีผลกระทบ ต่อเนื่องต่อสถานประกอบการตั้งแต่วันที่ ๒๕๕๕ เป็นต้นมา จนเป็นเหตุให้นายจ้าง ไม่สามารถชำระเงินสมทบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติ ประกันสังคมฯ และไม่อยู่ในวิสัยที่จะยื่นคำร้องก่อนสิ้นระยะเวลาดังกล่าวเพื่อขอขยายระยะเวลา การชำระเงินสมทบ เมื่อนายจ้างร้องขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลานำส่งเงินสมทบโดยมีเหตุจำเป็น อันมิได้เกิดจากความผิดของนายจ้างตามมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากเลขาธิการสำนักงานประกันสังคมเห็นว่านายจ้าง ไม่อยู่ในวิสัยที่จะยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาได้ตามมาตรา ๘๔ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ

ประกันสังคมฯ จึงผ่อนปรนให้นายจ้างยื่นคำร้องขอขยายกำหนดเวลานำส่งเงินสมทบได้ภายในสิบห้าวัน นับแต่เหตุการณ์เช่นว่านั้นได้สิ้นสุดลงขึ้นอยู่กับเหตุการณ์อุทกภัยในแต่ละพื้นที่เข้าสู่ภาวะปกติ จึงขอหารือว่า เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมจะออกประกาศสำนักงานประกันสังคมโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบโดยให้นายจ้างชำระเงินสมทบภายในสิบห้าวันนับแต่ เหตุการณ์อุทกภัยในแต่ละพื้นที่เข้าสู่ภาวะปกติได้หรือไม่ อย่างไร

(๒) กรณีที่นายจ้างขอขยายระยะเวลาตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และนายจ้างชำระเงินสมทบภายในกำหนดเวลาที่ได้ขยายหรือเลื่อนออกไปแล้ว ตามข้อ (๑) นายจ้างต้องจ่ายเงินเพิ่มตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานประกันสังคม โดยมีผู้แทนกระทรวงแรงงาน (สำนักงานประกันสังคม) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า เหตุที่สำนักงานประกันสังคมขอหารือเกี่ยวกับการใช้บทบัญญัติมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เพื่อขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบของนายจ้างตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ นั้น เนื่องจากในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เกิดอุทกภัยในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นเหตุให้นายจ้างไม่อาจนำส่งเงินสมทบให้แก่สำนักงานประกันสังคมภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๗^๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ซึ่งตามปกติหากนายจ้างไม่นำส่งเงินสมทบภายในเวลาที่กำหนดจะต้องจ่ายเงินเพิ่มตามมาตรา ๔๙^๒ และแม้ว่า มาตรา ๘๔ ทวิ^๓ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ จะกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกำหนดเวลา

^๑มาตรา ๔๗ ทุกครั้งที่มีการจ่ายค่าจ้างให้นายจ้างหักค่าจ้างของผู้ประกันตนตามจำนวนที่ต้องนำส่งเป็นเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๖ และเมื่อนายจ้างได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้ถือว่าผู้ประกันตนได้จ่ายเงินสมทบแล้วตั้งแต่วันที่นายจ้างหักค่าจ้าง

ให้นายจ้างนำเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนที่ได้หักไว้ตามวรรคหนึ่ง และเงินสมทบในส่วน ของนายจ้าง ส่งให้แก่สำนักงานภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักเงินสมทบไว้พร้อมทั้งยื่นรายการ แสดงการส่งเงินสมทบตามแบบที่เลขาธิการกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒มาตรา ๔๙ นายจ้างซึ่งไม่นำส่งเงินสมทบในส่วนของตนหรือในส่วนของผู้ประกันตน หรือส่ง ไม่ครบจำนวนภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา 47 ต้องจ่ายเงินเพิ่มในอัตราร้อยละสองต่อเดือนของจำนวนเงินสมทบ ที่ นายจ้างยังมีได้นำส่ง หรือของจำนวนเงินสมทบที่ยังขาดอยู่ นับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ สำหรับเศษ ของเดือนถ้าถึงสิบห้าวันหรือกว่านั้นให้นับเป็นหนึ่งเดือน ถ้าน้อยกว่านั้นให้ปัดทิ้ง

ในกรณีที่นายจ้างมิได้หักค่าจ้างของผู้ประกันตน เพื่อส่งเป็นเงินสมทบหรือหักไว้แล้วแต่ยังไม่ครบ จำนวนตามมาตรา 47 วรรคหนึ่ง ให้นายจ้างรับผิดชอบใช้เงินที่ต้องส่งเป็นเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนเต็มจำนวน และต้องจ่ายเงินเพิ่มในเงินจำนวนนี้ตามวรรคหนึ่งนับแต่วันถัดจากวันที่ต้องนำส่งเงินสมทบ และในกรณีเช่นว่านี้ สิทธิที่ผู้ประกันตนพึงได้รับคงมีเสมือนหนึ่งว่าผู้ประกันตนได้ส่งเงินสมทบแล้ว

^๓มาตรา ๘๔ ทวิ กำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๗ ทวิ และมาตรา ๕๖ ถ้าผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นมิได้อยู่ในประเทศหรือมีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถจะปฏิบัติ ตามกำหนดเวลานั้นได้ และได้ยื่นคำร้องก่อนสิ้นกำหนดเวลานั้นเพื่อขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาโดยแสดงเหตุ แห่งความจำเป็น เมื่อเลขาธิการเห็นเป็นการสมควรจะขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาออกไปได้ตามความจำเป็นแก่กรณี แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินไปกว่าหนึ่งเท่าของระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรานั้น ๆ

การขยายเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๙ หรือมาตรา ๔๗ ไม่เป็นเหตุให้ลดหรืองดเงินเพิ่ม

ตามมาตรา ๔๗ สามารถยื่นคำร้องก่อนสิ้นกำหนดเวลาเพื่อขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาโดยแสดงเหตุแห่งความจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้ก็ตาม แต่นายจ้างที่ประสบอุทกภัยก็ไม่สามารถยื่นคำร้องขอขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาก่อนสิ้นกำหนดเวลานำส่งเงินสมทบได้ ทั้งนี้สำนักงานประกันสังคมพิจารณาในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า การที่นายจ้างไม่สามารถนำส่งเงินสมทบได้ภายในกำหนดเวลาตามกฎหมายนั้นสืบเนื่องมาจากเหตุการณ์อุทกภัย ซึ่งเป็นพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดจากความผิดของนายจ้าง จึงน่าจะนำบทบัญญัติมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาขยายกำหนดเวลานำส่งเงินสมทบได้ โดยให้นายจ้างนำส่งเงินสมทบภายในสิบห้าวันนับแต่เหตุการณ์อุทกภัยในแต่ละพื้นที่เข้าสู่ภาวะปกติ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปโดยรอบคอบและชอบด้วยกฎหมาย สำนักงานประกันสังคมจึงขอหารือว่า เลขานุการสำนักงานประกันสังคมจะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ออกประกาศสำนักงานประกันสังคมเพื่อขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบของนายจ้างได้หรือไม่ และหากมีการขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลา และนายจ้างได้นำส่งเงินสมทบภายในกำหนดเวลาที่ขยายหรือเลื่อนออกไปแล้ว นายจ้างจะยังคงต้องจ่ายเงินเพิ่มตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ อีกหรือไม่

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มาตรา ๖๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัตินี้ดังกล่าวจะใช้บังคับกับระยะเวลาในเรื่องใดบ้าง นั้น จำต้องพิจารณาถึงขอบเขตการใช้บังคับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ว่าใช้บังคับกับเรื่องใด ซึ่งเห็นว่า มาตรา ๓^๖ กำหนดให้ใช้บังคับพระราชบัญญัตินี้แก่วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ และมาตรา ๕^๖ กำหนดว่า “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายถึง การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้ แต่โดยที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกฎไว้ ปัจจุบันพระราชบัญญัตินี้จึงใช้บังคับแก่การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

^๕มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ผู้ใดไม่อาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายได้เพราะมีพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น ถ้าผู้นั้นมีคำขอเจ้าหน้าที่อาจขยายระยะเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ ทั้งนี้ ต้องยื่นคำขอภายในสิบห้าวันนับแต่พฤติการณ์เช่นนั้นได้สิ้นสุดลง

^๖มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

อันเป็นความหมายของคำว่า “การพิจารณาทางปกครอง” ตามที่กำหนดในมาตรา ๕^๗ รวมทั้ง การดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการพิจารณาทางปกครอง เช่น การแจ้งคำสั่งทางปกครอง การบังคับตามคำสั่งทางปกครอง ฯลฯ เมื่อพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับแก่การพิจารณาทางปกครองและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการพิจารณาทางปกครอง มาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวที่ว่าด้วยการขยายระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายจึงเป็น บทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมายซึ่งเกี่ยวกับการพิจารณาทางปกครองหรือ การดำเนินการที่เกี่ยวข้องเนื่องเท่านั้น เช่น ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการใช้สิทธิต่าง ๆ ของคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เป็นต้นว่า ระยะเวลาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตาม กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองหรือกฎหมายอื่น ๆ ระยะเวลายื่นคำขอให้พิจารณาคำสั่งทางปกครองใหม่ตามมาตรา ๕๔^๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ระยะเวลายื่นคำขอค่าทดแทนความเสียหายอันเกิดจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕๒^๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งจะเห็นได้ว่า กรณีเหล่านี้เป็นเรื่องที่ สืบเนื่องมาจากการออกคำสั่งทางปกครอง และคู่กรณีต้องใช้สิทธิภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เพื่อขอให้ทบทวนคำสั่งทางปกครอง หรือขอค่าทดแทนความเสียหายอันเกิดจากการเพิกถอนคำสั่ง ทางปกครอง และเมื่อคู่กรณีได้ยื่นคำขอแล้วก็จะนำไปสู่การพิจารณาเพื่อออกคำสั่งทางปกครอง โดยเจ้าหน้าที่ต่อไป

^๗มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘มาตรา ๕๔ เมื่อคู่กรณีมีคำขอ เจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนหรือแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครอง ที่พ้นกำหนดอุทธรณ์ตามส่วนที่ ๕ ได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) มีพยานหลักฐานใหม่ อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปใน สาระสำคัญ

(๒) คู่กรณีที่แท้จริงมิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองหรือได้เข้ามาในกระบวนการ พิจารณาก่อนแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

(๓) เจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น

(๔) ถ้าคำสั่งทางปกครองได้ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดและต่อมาข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายนั้นเปลี่ยนแปลงไปในทางที่จะเป็นประโยชน์แก่คู่กรณี

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) หรือ (๓) ให้กระทำได้เฉพาะเมื่อคู่กรณีไม่อาจทราบถึงเหตุ นั้นในการพิจารณาครั้งที่แล้วมาก่อนโดยไม่ใช้ความผิดของผู้นั้น

การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ผู้นั้นได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้ พิจารณาใหม่ได้

^๙มาตรา ๕๒ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๕๑ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีสิทธิได้รับ ค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้ และให้นำความใน มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ต้องร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อย แปดสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

สำหรับกรณีตามข้อหาเรื่องนี้ การที่มาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ กำหนดให้นายจ้างนำส่งเงินสมทบในส่วนของผู้ประกันตนและเงินสมทบในส่วนของนายจ้างให้แก่สำนักงานประกันสังคมภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่มีการหักค่าจ้างของผู้ประกันตนเพื่อนำส่งเป็นเงินสมทบนั้น เป็นกรณีที่นายจ้างมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติภายในกำหนดเวลาเท่านั้น มิใช่ระยะเวลากระทำการของคู่กรณีในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง เพราะไม่มีการออกคำสั่งทางปกครองกำหนดให้นายจ้างต้องนำส่งเงินสมทบแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อกำหนดเวลานำส่งเงินสมทบตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ มิใช่ระยะเวลาที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาทางปกครองหรือการดำเนินการที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ และไม่อาจนำบทบัญญัติมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวมาบังคับใช้เพื่อขยายกำหนดเวลานำส่งเงินสมทบได้ ด้วยเหตุนี้ เลขานุการสำนักงานประกันสังคมจึงไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ออกประกาศสำนักงานประกันสังคมเพื่อขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ได้

ประเด็นที่สอง เมื่อได้วินิจฉัยในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า เลขานุการสำนักงานประกันสังคมไม่อาจอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๖ ประกอบกับมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ออกประกาศสำนักงานประกันสังคมเพื่อขยายหรือเลื่อนกำหนดเวลาการนำส่งเงินสมทบตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ได้ ข้อหาหรือในประเด็นนี้จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัย

อนึ่ง คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ได้เกิดอุทกภัยในพื้นที่ต่าง ๆ อันถือเป็นเหตุสุดวิสัยที่ให้นายจ้างในพื้นที่นั้น ๆ ไม่สามารถนำส่งเงินสมทบภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ได้ ดังนั้น เพื่อความเป็นธรรมแก่นายจ้าง รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจึงชอบที่จะอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๐^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมาตรา ๗^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ กำหนดแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้ โดยอาจมีหนังสือแจ้งเวียนให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประกันสังคมใช้ดุลยพินิจงดการเรียกเก็บเงินเพิ่มจากนายจ้างที่ไม่สามารถนำส่งเงินสมทบภายในกำหนดเวลาเนื่องจากประสบอุทกภัย แต่ทั้งนี้ นายจ้างผู้ประสบเหตุอุทกภัยจะต้องนำเงินสมทบที่ไม่อาจนำส่งตามกำหนดเวลาเดิมมาส่งภายในระยะเวลาที่รัฐมนตรีเห็นว่าเหมาะสมด้วย หากพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว นายจ้างไม่นำเงินสมทบมาส่งก็ให้เรียกเก็บเงินเพิ่มจากนายจ้างได้ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายในแนวทางดังกล่าวเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ที่ให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และ

^{๑๑}มาตรา ๒๐ ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๑๑ ในกระทรวงหนึ่ง ให้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบในการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และผลสัมฤทธิ์ของงาน ในกระทรวงให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะรัฐมนตรีแถลงไว้ต่อรัฐสภาหรือที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรืออนุมัติ โดยจะให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งและปฏิบัติราชการก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๒}มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หน่วยงานของรัฐพิจารณาผ่อนผันหรือขยายระยะเวลาการดำเนินการต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนผู้ประสบ
อุทกภัย หรืออาจพิจารณางดค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับได้ตามแต่กรณี โดยถือเป็นเหตุสุดวิสัยที่เกิดแก่
ประชาชนผู้ประสบอุทกภัย โดยดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดในกฎหมายหรือ
ระเบียบที่เกี่ยวข้องด้วย

(นายอัชพร จารุจินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕